

Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto 23.1.2023
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B, 3 krs.
98100 Kemijärvi

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus Pelkosenniemen kunnan rakennustarkastajan toimenpidelupa päätökseen lupatunnus 23-0001-T, 5.1.2023

Väliaikainen toimenpidelupa olemassa olevien rakennustarvikkeiden varastointiin tilalla KESKIPYHÄ (583-403-1-222), osoitteessa Haapaharjuntie 90. Varastoiminen sallitaan 31.12.2023 saakka.

Selvitys oikaisuvaatimuksen jättämisestä

Päätös on annettu julkisanon jälkeen 10.1.2023, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaistentietoon. Oikaisuvaatimus on jätettävä viimeistään 24.1.2023.

Selvitys muutoksenhakuoikeudesta

Oikaisuvaatimus voidaan rinnastaa valituksen tekemiseen. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 192 §:n mukaan valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla; sekä
- 5) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristönsuojelulain mukainen yleinen valvontaviranomainen (YSL 527/2014 § 23). Ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus;

Koska kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on tullut useita yhteydenottoja tilalla Keskipyhä harjoitettavan varastointitoiminnan aiheuttamasta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristöpilaantumisesta, on sillä katsottava olevan ympäristönsuojelulain mukaisena yleistä etua valvovana viranomaisena maankäyttö- ja rakennuslain 192.1 §:n 3) kohdan mukainen valitusoikeus kiinteistölle myönnettyyn toimenpidelupapäätökseen.

Vaatimus

Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hakee oikaisua rakennustarkastajan päätökseen antaa toimenpidelupa, koska se on ristiriidassa lainsäädännön kanssa. Päätös on kaavan vastainen, sekä Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojelumääräysten vastainen. Vaatimus on, että lupa kumotaan.

Perustelut

Ympäristönsuojeluviranomaisen otti lausunnossaan kantaa toimenpidelupahakemukseen, eikä puoltanut luvan myöntämistä. Myönnetty toimenpidelupa on ristiriidassa toimintaa koskevan lainsäädännön kanssa.

Toimenpideluvan mukainen rakennustarvikkeiden säilyttäminen alueella ei ole mahdollista aluetta koskevan kaavoituksen mukaan.

Alue on kaavoitettu Pyhä-Luosto-yleiskaavan osa-alue 6 (Pyhäjärven kylän alue) merkinnällä EO/V ja (RA). Kaava on hyväksytty Pelkosenniemen kunnanvaltuustossa 31.5.2017 § 30. Merkintä EO/V tarkoittaa maa-ainesten ottoaluetta ja siihen liittyvä määräys kuuluu seuraavasti: Maa-aineisten ottoalue, joka ottamisen päätyttyä maisemoidaan ja istutetaan lähiympäristöön sopeutuvaksi virkistysalueeksi. Alueella sijaitsevat örmöpääskykolonia tulee säilyttää maisemoinnin yhteydessä. Merkitä (RA) tarkoittaa yhdyskuntarakenteen mahdollista laajenemisaluetta ja siihen liittyvä määräys kuuluu seuraavasti: Alueen rakentaminen edellyttää uuden yleiskaavan tai asemakaavan laatimista alueen nykyisen käyttötarkoituksen päätyttyä.

Maankäyttö- ja rakennuslain (1999/132) 43 §:n mukaan lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Edelleen saman lain 138 §:n mukaan siltä osin kuin on tarpeen toimenpiteen maankäyttöisten ja ympäristöllisten vaikutusten arvioimiseksi toimenpidelupaa ratkaistaessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennuslupan edellytyksistä 72, 135, 136 ja 137 §:ssä sekä rakennuskielloista säädetään. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 169 §:n mukaan varastointi ulkosalla on järjestettävä niin, ettei se turmele tieltä tai muulta yleiseltä kulkuväylältä tai alueelta näkyvää maisemaa taikka häiritse ympäröivää asutusta.

Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojelu on saanut useita ilmoituksia ja yhteydenottoja liittyen alueella säilytettäviin toimenpideluvan mukaisiin rakennustarvikkeisiin. Näiden ilmoitusten ja yhteydenottojen mukaan alueella harjoitettava toiminta häiritsee ympäröivää asutusta ja turmelee maisemaa. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee vapaa-ajan, sekä vakituisen asumisen kiinteistöjä. Asukkaiden kulku kiinteistöille tapahtuu toimenpideluvan mukaisen alueen läpi kulkevan tien kautta.

Yleisesti maisemoimatonta maa-ainesaluetta tai rakennustarvikkeiden ulkovarastointia ei pidetä viihtyisänä näköisenä. Siten varastointi ja ottoalueen maisemoimattomuus vertautuu ympäristön pilaantumiseen yleisen viihtyisyyden vähentymisenä (ympäristönsuojelulaki 527/2014 5 §). Maisemahaitan lisäksi yleiseen viihtyisyyden vähentymiseen vaikuttavat alueella tehtävien konetöiden aiheuttamat melu- ja valopäästöt (YSL 5 §). Viihtyisyyden vähentymistä tulee verrata siihen, että alue on kaavoitettu maa-ainesten oton jälkeen virkistysalueeksi.

Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueelle aiemmin tekemien jäte- ja maa-aineslain mukaisten tarkastusten (tarkastuskertomukset liitteenä) perusteella toimenpidelupahakemuksessa lueteltuja esineitä on sijoitettu kiinteistöllä sekä päättyneen maa-aineslupan mukaiselle ottoalueelle, että Haapaharjuntien eteläpuolelle kiinteistön länsireunalle.

Veljekset Karjalainen Oy:n maa-aineslupan voimassa olo on päättynyt 28.8.2018. Veljekset Karjalainen Oy:lle myönnetyn maa-ainesten ottoluvassa esitettyjen määräysten mukaisesti, olisi yrityksen tullut suorittaa kunnostus- ja maisemointityöt loppuun ennen kuin maa-aines lupa päättyy. Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on käynnistänyt hallintopakkomenettelyn maa-ainesalueen maisemoinnin loppuunsaattamiseksi. Lisäksi Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on antanut jätelain (646/2011) 126 §:n mukaisen määräyksen (ympterveltk 4.2.2021 § 10), jolla Veljekset Karjalainen Oy on veloitettu siivoamaan kiinteistö Keskipyhä sinne varastoiduista esineistä sakon uhalla. Pelkosenniemen kunnan rakennustarkastajan myöntämä toimenpidelupa rakennustarvikkeiden varastointiin kiinteistöllä haittaa alueen maisemoinnin ja kunnostustöiden suorittamista ja alueen palauttamista kaavan mukaiseen käyttöön.

Puretuista rakennuksista ja purkutyömailta syntyvä materiaali luokitellaan ensisijaisesti jätteeksi. Lainsäädäntö pyrkii kannustamaan syntyvän rakennusjätteen hyödyntämistä siten, että mahdollisimman paljon materiaalia voitaisiin hyödyntää uudelleen. Tässä tapauksessa kuitenkin purettu teollisuushalli on ollut kiinteistöllä vuodesta 2009 lähtien. Sen ympärillä kasvaa nuorta puustoa ja sen hyödyntämispotentiaalia rakentamisessa ei voida enää pitää merkittävänä. Tarvikkeiden varastointitapaa ja huomattavan pitkää varastointiaikaa voidaan pitää osoituksena siitä, että puretun teollisuushallin osat voidaan muun materiaalin ohella luokitella jätelain (646/2011) 5 §:n määritelmän mukaiseksi jätteeksi. Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojelumääräysten 26 §:n mukaan tavaraa tai romua ei saa varastoida kiinteistöllä siten, että siitä aiheutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai kohtuutonta haittaa naapureille.

LIITTEET

- Pelkosenniemen kunnan rakennustarkastajan toimenpidelupa (5.1.2023)
- Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojelu viranomaisen LAUSUNTO TOIMENPIDELUPAHAKEMUKSESTA, TILALLE KESKIPYHÄ 583-403-1-222 (25.11.2022)
- Pelkosenniemen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueelle aiemmin tekemien jätelain (22.9.2022) ja maa-aineslain (10.11.2022) mukaisten tarkastusten tarkastuskertomukset